

Laikina versija

GENERALINIO ADVOKATO

MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,

pateikta 2020 m. vasario 27 d.(1)

Byla C-331/19

Staatssecretaris van Financiën

prieš

X

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Mokesčiai – Pridėtinės vertės mokestis – Direktyva 2006/112/EB – 98 straipsnis – Lengvatiniai tarifai – III priedo 1 punktas – Maisto produktai, skirti žmonių maistui, ir produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produktų papildai arba pakaitalai – Libido stimulatoriai“

Įvadas

1. Pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM) yra netiesioginis mokestis, t. y. visa jo ekonominė našta perkeliama prekių ir paslaugų vartotojams, o tai padidina prekių ir paslaugų kainas. Siekdamas apriboti šią kainų didinantį mokesčio poveikį kai kurioms prekėms ir paslaugoms, kurios yra laikomos turinčiomis ypatingą socialinę reikšmę, teisės aktų leidėjas numatė kelias PVM lengvatas ir galimybes taikyti lengvatinį šio mokesčio tarifą. Pastaroji galimybė, be kita ko, taikoma maisto produktams, taip pat jų gamyboje naudojamiems produktams, maisto produktų papildams ir pakaitalams.
2. Vis dėlto atrodo, kad dėl tam tikrų prekių priskyrimo prie šių kategorijų kyla problemų, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su šiuo klausimu(2). Šioje byloje Teisingumo Teismas turės galimybę patikslinti tas sąvokas, o tai ateityje turėtų apriboti su jomis susijusių bylų skaičių, nors tikrai jų visiškai nepanaikins.

Teisinė sistema

Sąjungos teisė

3. 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002,

nustatan?io maistui skirt? teis?s akt? bendruosius principus ir reikalavimus, ?steigian?io Europos maisto saugos tarnyb? ir nustatan?io su maisto saugos klausimais susijusias proced?ras(3), 1 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nurodyta:

„Šis reglamentas užtikrina žmoni? sveikatos ir vartotoj? interes? apsaug? maisto atžvilgiu, ypa? atsižvelgiant ? tiekiamo maisto ?vairov?, ?skaitant tradicinius produktus, ir kartu užtikrina veiksming? vidaus rinkos veikim?.“

4. Reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„Šiame reglamente „maistas“ (arba „maisto produktas“) – tai medžiaga arba produktas, perdirbtas, perdirbtas iš dalies arba neperdirbtas, kur? žmogus nurys arba pagr?stai tikimasi, kad nurys.

„Maistas“ – tai ir g?rimas, kramtomoji guma ar kuri nors kita medžiaga, ?skaitant vanden?, apgalvotai ?d?ta ? maist? j? gaminant, ruošiant ar apdorojant. <...>

? „maisto“ s?vok? ne?eina:

- a) pašarai;
- b) gyvi gyv?nai, nebent jie b?ti paruošti pateikti ? rink? žmon?ms vartoti;
- c) augalai prieš nuimant derli?;
- d) Tarybos direktyvose 65/65/EEB <...> ir 92/73/EEB <...> apibr?žti vaistai;
- e) Tarybos direktyvoje 76/768/EEB <...> apibr?žta kosmetika;
- f) Tarybos direktyvoje 89/622/EEB <...> apibr?žtas tabakas ir jo produktai;
- g) 1961 m. Jungtini? Taut? bendrojoje konvencijoje d?l narkotini? vaist? ir 1971 m. Jungtini? Taut? konvencijoje d?l psichotropini? medžiag? apibr?žtos narkotin?s ir psichotropin?s medžiagos;
- h) liku?iai ir teršalai.“

5. Pagal 2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB d?l prid?tin?s vert?s mokes?io bendros sistemos(4) 96 straipsn? valstyb?s nar?s taiko standartin? PVM tarif?, kur? kiekviena valstyb? nar? nustato kaip tam tikr? procent? nuo apmokestinamosios vert?s ir kuris turi b?ti vienodas preki? tiekimui bei paslaug? teikimui.

6. Šios direktyvos 98 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„1. Valstyb?s nar?s gali taikyti vien? arba du lengvatinius tarifus.

2. Lengvatiniai tarifai taikomi tik III priede nustatytoms kategorijoms priklausan?i? preki? tiekimui ar paslaug? teikimui.

<...>“

7. Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkte nurodyta:

„Maisto produktai (įskaitant gėrimus, išskyrus alkoholinius gėrimus), skirti žmonėms ir gyvūnų maistui, gyvi gyvūnai, sėklos, augalai ir sudedamosios dalys, paprastai naudojamos maisto produktams paruošti, bei produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produktų papildai arba pakaitalai.“

Nyderlandų teisė

8. Lengvatinio PVM tarifo taikymas produktams, nurodytiems Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkte, Nyderlandų teiseje tvirtintas 1968 m. birželio 28 d. *Wet houdende vervanging van de bestaande omzetbelasting door een omzetbelasting volgens het stelsel van heffing over de toegevoegde waarde* (įstatymas dėl galiojančio apyvartos mokesčio pakeitimo pridėtinės vertės mokesčiu) 9 straipsnio 2 dalies a punkte, taikomame kartu su šio įstatymo priede pateiktos I lentelės a.1 punkto a, b ir c papunkčiais.

Faktinės aplinkybės, proceso eiga ir prejudiciniai klausimai

9. PVM apmokestinamas asmuo X valdo erotinių prekių parduotuvę (*sex-shop*). Tarp joje parduodamų prekių yra per burną vartojamų lytinio potraukio stimuliacijai skirtų kapsulių, lašų, miltelių ir purškalo (afrodiziakų). Šis produktų sudedamosios dalys yra natūralios kilmės.

10. 2009–2013 metais šis apmokestinamasis asmuo nurodytoms prekėms taikė lengvatinį PVM tarifą, taikomą maisto produktams. Mokesčio administratorius užginčijo šio tarifo taikymą, motyvuodamas tuo, kad tos prekės nėra maisto produktai, kaip tai suprantama pagal taikytinas PVM nuostatas, ir nurodė joms taikyti standartinį tarifą.

11. Šis sprendimą apmokestinamasis asmuo apskundė *Rechtbank den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai). Antrosios instancijos teismas *Gerechtshof Den Haag* (Hagos apeliacinis teismas, Nyderlandai) sutiko su apmokestinamojo asmens argumentais ir nusprendė, kad nagrinjamų prekių, kaip afrodiziakų, paskirtis neprieštarauja jė apmokestinimui pagal maisto produktams taikomą tarifą. Šis teismas atsižvelgė į tai, kad nagrinjamais produktais yra skirti vartoti per burną ir pagaminti iš sudedamųjų dalių, kurių gali būti maisto produktuose. Be to, teismas pažymėjo, jog teisės aktų leidėjo priimta maisto produktų apibrėžtis yra tokia plati, kad apima produktus, kurie nėra aiškiai siejami su maisto produktais, kaip antai saldumynais, kramtomąja guma ar sausainiais.

12. *Staatssecretaris van Financiën* (valstybės finansų sekretorius, Nyderlandai) pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

13. Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2006/112] III priedo 1 punkte vartojama sąvoka „maisto produktai, skirti žmonėms maistui“ aiškintina taip, kad pagal [Reglamento Nr. 178/2002] 2 straipsnį ji apima visas perdirbtas, perdirbtas iš dalies arba neperdirbtas medžiagas arba produktus, kuriuos žmogus suvartos arba pagrįstai tikimasi, kad suvartos?“

Neigiamai atsakius į pirmąjį klausimą: kaip šioje byloje būtų galima sukonkretinti šią sąvoką?

2. Jeigu valgis ir gėrimai nėra laikytini maisto produktais, skirtais žmonėms maistui: kokiais kriterijais remiantis šioje byloje reikia tikrinti, ar tokie produktai laikytini produktais, paprastai skirtais naudoti kaip maisto produktų papildas arba pakaitalas?“

14. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? Teisingumo Teismas gavo 2019 m. balandžio 23 d. Rašytines pastabas pateik? Nyderland? vyriausyb? ir Europos Komisija. Teisingumo Teismas nusprend? byl? nagrin?ti be pos?džio.

Analiz?

15. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas Teisingumo Teismui pateik? du prejudicinius klausimus d?l s?vokos „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ ir „produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produkt? papildai arba pakaitalai“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkt?, išaiškinimo. Išaiškinimas turi leisti nustatyti, ar šios s?vokos arba viena iš j? apima lytin? potrauk? stimuliuojan?ius produktus (afrodiziakus), skirtus vartoti per burn?.

D?l pirmojo prejudicinio klausimo

16. Pirmasis prejudicinis klausimas susij?s su s?vokos „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ aiškinimu. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas vis? pirma siekia nustatyti, ar toks aiškinimas turi b?ti grindžiamas Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnyje pateiktu s?vokos „maisto produktas“ apibr?žtimi. Norint atsakyti ? š? klausim?, reikia lingvistiškai ir teleologiškai išaiškinti Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkt? kartu su šios direktyvos 98 straipsnio 1 ir 2 dalimis, taip pat išaiškinti nurodyt? Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsn?.

Lingvistinis aiškinimas

17. Kaip savo pastabose teisingai pažymi Nyderland? vyriausyb? ir Komisija ir savo nutartyje pats prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, Direktyvoje 2006/112 s?voka „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ neapibr?žiama ir šiuo klausimu nenurodoma ? valstybi? nari? nacionalin? teis?. Esant tokiai situacijai, s?voka tur?t? b?ti aiškinama atsižvelgiant ? ?prast? jos reikšm? bendrin?je kalboje, ? kontekst?, kuriam esant ji vartojama, ir ? teis?s akto, kuriame ji ?tvirtinta, tikslus(5).

18. Bendrin?je kalboje maisto produktai, skirti žmoni? maistui, tur?t? b?ti tapatinami su s?voka „maistas“, t. y. produktais, kuriuos žmon?s vartoja mitybos procese. Šiuo procesu siekiama apr?pinti organizm? maisto medžiagomis: statybin?mis, energin?mis ir reguliuojan?iomis, taip pat vandeniu. Nuo ši? medžiag? priklauso k?no veiklos palaikymas, funkcionavimas ir vystymasis.

19. Taigi s?vokos „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ apibr?žimas apima visus perdirbtus ir neperdirbtus produktus, kurie žmogaus organizm? apr?pina maisto medžiagomis ir yra vartojami šiuo tikslu.

20. Nesutinku su prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nuog?stavimu, kad teleologinis min?tos s?vokos apibr?žimo elementas gal?t? pakenkti teisiniam saugumui. Šio teismo teigimu, kai kurie maisto produktai yra vartojami kitu tikslu nei gyvybin? organizmo funkcijoms palaikymas, vis d?lto n?ra joki? abejoni?, kad s?voka „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ tokius produktus apima. Taigi j? vartojimo tikslas negali tur?ti lemiamos reikšm?s juos kvalifikuojant. Šiuo argumentu taip pat buvo grindžiama antrosios instancijos teismo nutartis pagrindin?je byloje.

21. Mano nuomone, šis argumentas grindžiamas nesusipratimu.

22. Pagrindini? žmogaus gyvybin? poreiki? tenkinimas neb?tinai apsiriboja papras?iausiomis šio tikslo siekimo priemon?mis. Priešingai, nuo neatmenam? laik? žmoni? lydi rafinuotumo ir prabangos siekis, o jeigu jis ir ribojamas, tai dažniausiai d?l materialini? ištekli? jam ?gyvendinti stokos. Tai akivaizdu, kalbant apie namus arba drabužius, nes, be pagrindin?s apsaugin?s

funkcijos, jie atlieka ir kitas funkcijas, pavyzdžiui, estetikos ar prestižo. Nepaisant to, jį paskirtis nepakinta: rokoko stiliaus rėmai yra namai, o garsaus dizainerio suknelė – drabužis, lygiai taip pat, kaip atitinkamai medinis namas ar neapdirbtas lino marškiniai.

23. Tas pats pasakytina apie maisto produktus. Tai, kad kai kurie valgomi dalykai yra rafinuotesni ir brangesni, nekeičia fakto, kad jais siekiama patenkinti tam patį pagrindinį poreikį aprūpinti organizmą gyvybei būtinomis maisto medžiagomis. Visai kitas dalykas yra tai, kad, be maisto vertės, jie turi ir kitą savybę, pavyzdžiui, skonį. Ši mintis puikiai atsispindi žodžiuose, pasakytuose esant visiškai kitam kontekstui ir priskiriamuose Prancūzijos karalienei Marijai Antuanetei: jei žmonės neturi duonos, tegul valgo pyragus.

24. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad maisto produktuose gali būti ne tik maisto, bet ir daugybė kitų medžiagų, natūraliai esančių šiuose produktuose arba pridedamų siekiant juos išsaugoti, pagerinti skonį ir pan. Žinoma, nėra priežasties šiuose medžiagų ar produktų, kurių sudėtyje yra tokių medžiagų, nepriskirti prie maisto produktų, kaip jie suprantami pagal nagrinjamą nuostatą.

25. Kaip savo pastabose teisingai pažymi Nyderlandų vyriausybė, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad žmogus ne visada maitinasi sveikatai optimaliu būdu, pavyzdžiui, vartoja per daug riebalų ar cukraus. Sveikatos požiūriu netinkamas maisto produktų vartojimas nepanaikina šio produkto esminės maistinės savybės.

26. Be to, neturi reikšmės ir aplinkybės, kuriomis maisto produktai yra vartojami. Žmogaus kultūra sukuria daugybę pročių ir ritualų, lydinčių iš prigimties paprastus veiksmus, pavyzdžiui, mitybą. Tačiau nereikia statyti vežimo priešais arklį. Maisto socialinės ar bendravimo funkcijos, net jei labai plačios, yra antrinės, palyginti su mitybos funkcija. Net pati prašmatniausia puota pirmiausia yra skirta alkui numalšinti, tik paskui – kitiems tikslams(6).

27. Dėl šios priežasties manau, kad prie žmonių vartoti skirtų maisto produktų turi būti priskiriami visi produktai, kurių sudėtyje yra maisto medžiagų ir kurie iš esmės vartojami siekiant aprūpinti žmogaus organizmą šiomis medžiagomis, nepaisant to, kad šie produktai taip pat gali atlikti kitas funkcijas, kaip antai maksimaliai padidinti malonumą, atsirandant dėl skonio pojūtį, o jų vartojimas gali būti susijęs su socialinio pobūdžio vykyiais.

28. O nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą minimi tokie žmonės vartojami produktai, kaip haliucinogeniniai grybai ar kramtomoji guma, nėra skirti organizmui aprūpinti maisto medžiagomis ir neturėtų būti priskiriami prie maisto produktų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktą.

29. Tas pats pasakytina ir apie pagrindinį byloje nagrinjamą afrodiziakus. Jie vartojami ne tam, kad organizmą aprūpintų maisto medžiagomis, o tam, kad skatintų lytinį potraukį. Taigi, nors gali paveikti tam tikras kūno funkcijas, jie neatlieka mitybos funkcijos.

30. To nekeičia nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta aplinkybė, kad šis afrodiziakų sudedamosios dalys yra medžiagos, kurių taip pat gali būti maisto produktų sudėtyje. Jei produktas yra sudėtinis, jo klasifikavimas kaip maisto produkto, kaip tai suprantama pagal nagrinjamą nuostatą, turėtų priklausyti nuo viso produkto pobūdžio, o ne nuo atskirų sudedamųjų dalių. Afrodiziakų sudedamosios dalys parenkamos ir derinamos dėl jų tokos lytiniam potraukiui, o ne dėl maisto vertės.

31. Ši savybė atskiria afrodiziakus nuo maisto produktų, skaitant maisto produktus, kuriems, be maistinės savybės, taip pat priskiriamas afrodiziakinis poveikis, pavyzdžiui, kai kurių įros gėrybių.

Teleologinis aiškinimas

32. Pirma pateiktą analizę patvirtina teleologinis atitinkamą Direktyvos 2006/112 nuostatą aiškinimas.
33. Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę konstatuoti, kad Direktyvos 2006/112 98 straipsnio ir jos III priedo tikslas yra sumažinti tam tikrų prekių, kurios laikomos ypač būtinomis, kainą ir taip pagerinti jų prieinamumą vartotojams, kurie galiausiai patiria ekonominį PVM naštą(7). Kalbant apie šio priedo 1 punkte nurodytus maisto produktus, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas priskyrė juos prie būtiniausių prekių(8).
34. Mano nuomone, toks nagrinėjamą nuostatą nustatymo tikslas patvirtina tokį jo aiškinimą, pagal kurį lengvatinis PVM tarifas taikomas tik produktams, kurie vartojami siekiant patenkinti vieną iš pagrindinių žmogaus poreikių, būtent mitybos poreikį, suprantamą kaip organizmo aprūpinimą maisto medžiagomis.
35. Dėl išlygos, kad ne visi maisto produktai, paprastai klasifikuojami kaip maistas, yra būtini mitybos požiūriu, pakartosiu šios išvados 22–26 punktuose nurodytus argumentus: tai, kad kai kurie maisto produktai turi papildomą, ne vien maistiną vertę, pavyzdžiui, skonį, ir jais gali būti piktnaudžiaujama, nekeičia fakto, kad pagrindinis jų vartojimo tikslas yra patenkinti mitybos poreikį.
36. Be to, būtų sunku nubrėžti objektyvią ribą tarp mitybai būtinų maisto produktų ir prabangos maisto produktų. Juk net paprastą duoną su sviestu galima valgyti dėl skonio pojūčio, o ne tik alkuiui numalšinti.
37. Be to, reikia pažymėti, kad lengvatinio PVM tarifo taikymas pagal Direktyvos 2006/112 98 straipsnį yra išimtinis ir neprivalomas. Valstybės narės gali taikyti lengvatinį tarifą tam tikroms konkrečiuose Direktyvos 2006/112 III priedo punktuose išvardytoms prekėms ar paslaugų kategorijoms arba netaikyti jo tam tikroms šioms prekėms ar paslaugų kategorijoms. Šiuo atžvilgiu tik reikalaujama tiksliai apibrėžti šias prekių ar paslaugų kategorijas ir laikytis mokesčių neutralumo principo(9).
38. Taigi valstybės narės gali netaikyti lengvatinio PVM tarifo tam tikroms maisto produktų kategorijoms, jeigu mano, kad jos neatitinka poreikio, pateisinančio tokio tarifo taikymą.
39. Pats Sąjungos teisės aktų leidėjas pasinaudojo šia galimybe, kad Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktą neįtraukdamas alkoholinių gėrimų. Tai jis padarė, matyt, pripažinęs, kad tokie gėrimai, nors ir priskiriami prie maisto produktų bendrąja prasme, gali sukelti daugybę priklausomybių ir ligų, todėl jų vartojimas neturėtų būti skatinamas mažinant PVM tarifą.
40. Taigi teleologinis Direktyvos 2006/112 98 straipsnio ir III priedo 1 punkto aiškinimas neleidžia įtraukti šio nuostatą pagrindinėje byloje nagrinėjamų produktų, kaip antai afrodiziakų, kurie yra skirti tenkinti kitiems nei su mityba susijusiems poreikiams.

Mokesčių neutralumo principas

41. Galiausiai, kaip savo pastabose teisingai pažymi Nyderlandų vyriausybė, aiškinimas, kad per burną skirti vartoti afrodiziakai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, turėtų patekti į Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkto taikymo sritį, todėl jiems turėtų būti taikomas lengvatinis PVM tarifas, galėtų pažeisti mokesčių neutralumo principą.
42. Pagal šį principą draudžiama, kad panašios prekės ar paslaugos, konkuruojančios viena

su kita, PVM požiūriu būtų vertinamos skirtingai(10).

43. Kaip gerai žinoma, be skirtų vartoti per burną afrodiziakų, yra panašaus poveikio produktų, skirtų vartoti kitu būdu. Šie produktai turėtų būti laikomi konkuruojančiais su pagrindinėje byloje nagrinjamais afrodiziakais, skirtais vartoti per burną. Vis dėlto jiems negali būti taikomas lengvatinis PVM tarifas, nes jie nepriskiriami nei prie vienos iš Direktyvos 2006/112 III priede išvardytų kategorijų.

44. Taigi, skirtingas atskirų kategorijų produktų, skatinančių lytinę potraukį, traktavimas dėl jų vartojimo būdo prieštarautų mokesčių neutralumo principui.

Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnio poveikis

45. Prašymų priimti prejudicinę sprendimą pateikusio teismo klausimas visų pirma susijęs su tuo, ar sūvoka „maisto produktai, skirti žmonėms maistui“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktą, turi būti aiškinama atsižvelgiant į sūvokos „maisto produktas“ apibrėžtį, pateiktą Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnyje.

46. Mano nuomone, šis klausimas reikėtų atsakyti neigiamai. Kaip savo pastabose teisingai pabrėžia Nyderlandų vyriausybė ir Komisija, šio reglamento tikslai visiškai skiriasi nuo Direktyvos 2006/112 98 straipsnio ir jos III priedo tikslų.

47. Pagal reglamento 1 straipsnio jo tikslas yra užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir vartotojų interesų apsaugos lygį maisto produktų srityje. Taigi šiame reglamente vartojama sūvokos „maisto produktas“ apibrėžtis apima visus produktus ir medžiagas, kuriuos žmogus nurys arba pagrūstai tikimasi, kad nurys, nes visi produktai ir medžiagos, kuriuos pagrūstai tikimasi, kad žmogus nurys, gali turėti (taip pat neigiamą) poveikį žmonių sveikatai, neatsižvelgiant į jų vartojimo tikslą. Vienintelė išimtis yra produktai, kuriems taikomi kiti žmonių sveikatos apsaugos užtikrinantys teisės aktai, pavyzdžiui, vaistai. Kita vertus, šiame reglamente pateikta apibrėžtis neapima produktų, kurie neturi tiesioginio poveikio žmonių sveikatai, nes paprastai nėra jų vartojami, pavyzdžiui, pašarai, gyvūnų ar augalų iki derliaus nuėmimo(11).

48. Be to, skiriasi Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punkto materialinio taikymo sritis. Šio priedo paskirtis – nustatyti lengvatinio PVM tarifo taikymo sritį pagal direktyvos 98 straipsnį. PVM tarifo sumažinimu siekiama sumažinti tam tikrų prekių ir paslaugų, kurios, teisės akto leidžiu, nuomone, tenkina pagrindinius vartotojų poreikius, kainą(12). Todėl Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktas taikomas ne tik žmonėms maistui skirtiems produktams, bet ir šiems produktams gaminti skirtoms prekėms, kaip antai pašarams ir gyviems gyvūnams, sėkloms, augalams ir sudedamosioms dalims, paprastai skirtoms naudoti maisto produktų gamyboje(13). Vis dėlto Sąjungos teisės akto leidžiamas šios nuostatos taikymo sritis neįtraukia alkoholinių gėrimų kaip neatitinkančių teleologinio PVM tarifo mažinimo kriterijų.

49. Taigi Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktu ir Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsniu siekiama skirtingų tikslų, atitinkamai yra skirtinga ši nuostatų taikymo sritis. Todėl reglamento 2 straipsniu negalima remtis aiškinant Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktą.

50. Kaip teisingai savo pastabose nurodo Komisija, Teisingumo Teismas padarė panašias išvadas, nagrinėdamas sūvokos „gyvi gyvūnai, paprastai naudojami maisto produktams paruošti“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktą, ryšį su Reglamento (EB) Nr. 504/2008(14) taikymo sritimi, kiek tai susiję su arkliais(15).

51. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirma, Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnis neturi tokos sūvokos „maisto produktai, skirti žmonėms maistui“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2006/112 III

priedo 1 punkt?, aiškinimui.

52. Taigi ? pirm?j? prejudicin? klausim? si?lau atsakyti: Direktyvos 2006/112 III priedo 1 punktas turi b?ti aiškinamas taip, kad jame vartojama s?voka „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ reiškia produktus, kuri? sud?tyje yra maisto medžiag? ir kurie iš esm?s vartojami siekiant apr?pinti šiomis medžiagomis žmogaus organizm?.

D?I antrojo prejudicinio klausimo

53. Antruoju prejudiciniu klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas siekia nustatyti, kaip reik?t? aiškinti s?vok? „produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produkt? papildai arba pakaitalai“. Šis klausimas pateiktas atsižvelgiant ? pirmajame prejudiciniame klausime nurodyt? galim? afrodiziak? priskyrim? prie toki? produkt?.

54. Primenu, kad, atsižvelgiant ? mano si?lom? atsakym? ? pirm?j? prejudicin? klausim?, prie maisto produkt?, kaip jie suprantami pagal nurodyt? nuostat?, reikia priskirti produktus, vartojamus d?I juose esan?i? maisto medžiag? arba j? vaidmens mitybos procese.

55. Tokie patys argumentai gali b?ti taikomi aiškinant s?vok? „produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produkt? papildai arba pakaitalai“. Jei maisto produkt? savyb? yra maisto medžiag? kiekis j? sud?tyje ir tai, kad jie vartojami b?tent siekiant apr?pinti šiomis medžiagomis organizm?, tas pa?ias savybes turi tur?ti maisto produkt? papildai arba pakaitalai.

56. Vis? pirma maisto produkt? pakaitalai, mano manymu, tur?t? b?ti suprantami kaip produktai, kurie n?ra maisto produktai, ta?iau kuriuose yra maisto medžiag? ir kurie vartojami vietoje maisto produkt?, siekiant apr?pinti organizm? tomis medžiagomis, jeigu j? tr?ksta ?prastoje mityboje.

57. Be to, maisto produkt? papildai gali apimti produktus, vartojamus maisto produkt? mitybos funkcijai palaikyti, pavyzdžiui, maisto medžiag? pasisavinimui pagerinti. Žinoma, kalbama ne apie farmacijos gaminius, nurodytus Direktyvos 2006/112 III priedo 3 punkte, kuriems taikomas atskiras reglamentavimas.

58. Tokia išvada taip pat atitiks Direktyvos 2006/112 98 straipsnio tikslus, aptartus šios išvados 33 punkte.

59. Tai reiškia, kad ? s?vokos „produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produkt? papildai arba pakaitalai“ taikymo srit? nepatenka tie produktai, kurie, nors ir gali b?ti vartojami žmoni?, n?ra susij? su maisto produkt? vartojimu, kaip apibr?žta pirma, ir vartojami kitais nei organizmo apr?pinimo maisto medžiagomis tikslais. Tai, be kita ko, taikoma pagrindin?je byloje nagrin?jamiems afrodiziakams.

Išvados

60. Atsižvelgdamas ? tai, kas išd?styta, si?lau Teisingumo Teismui taip atsakyti ? *Hoge Raad der Nederlanden* (Aukš?iausiasis Teismas, Nyderlandai) pateiktus prejudicinius klausimus:

2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB d?I prid?tin?s vert?s mokes?io bendros sistemos III priedo 1 punktas tur?t? b?ti aiškinamas taip, kad jame vartojama s?voka „maisto produktai, skirti žmoni? maistui“ reiškia produktus, kuri? sud?tyje yra maisto medžiag? ir kurie iš esm?s vartojami siekiant apr?pinti šiomis medžiagomis žmogaus organizm?, o s?voka „produktai, paprastai skirti naudoti kaip maisto produkt? papildai arba pakaitalai“ reiškia produktus, kurie n?ra maisto produktai, bet kuriuose yra maisto medžiag? ir kurie vartojami vietoje maisto produkt? siekiant apr?pinti organizm? šiomis medžiagomis, taip pat produktus, vartojamus maisto produkt?

ar j? pakaital? mitybos funkcijoms palaikyti.

1 Originalo kalba: lenk?.

2 Vis? pirma ?r. 2011 m. kovo 3 d. Sprendim? *Komisija / Nyderlandai* (C?41/09, EU:C:2011:108), 2011 m. kovo 10 d. Sprendim? *Bog ir kt.* (C?497/09, C?499/09, C?501/09 ir C?502/09, EU:C:2011:135) ir 2017 m. lapkri?io 9 d. Sprendim? *AZ* (C?499/16, EU:C:2017:846).

3 OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 15 sk., 6 t., p. 463.

4 OL L 347, 2006, p. 1.

5 ?r. neseniai priimt? 2019 m. liepos 29 d. Sprendim? *Spiegel Online* (C?516/17, EU:C:2019:625, 65 punktas).

6 Pagal ?inom? aforizm? K?r?jas liep? ?mogui valgyti, kad jis gal?t? gyventi, ir kaip paskat? suteik? apetit?, o kaip apdovanojim? – malonum? („Le Cr?ateur, en obligeant l'homme ? manger pour vivre, l'y invite par app?tit et l'en r?compense par le plaisir“; J. A. Brillat-Savarin, *Physiologie du go?t*, Pary?ius, 1825).

7 ?r. neseniai priimt? 2017 m. kovo 9 d. Sprendim? *Oxycure Belgium* (C?573/15, EU:C:2017:189, 22 punktas), o kiek tai susij? su maisto produktais – 2011 m. kovo 3 d. Sprendim? *Komisija / Nyderlandai* (C?41/09, EU:C:2011:108, 53 punktas).

8 2011 m. kovo 3 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C?41/09, EU:C:2011:108, 53 punktas).

9 D?l konkre?ios maisto produkt? kategorijos ?r. 2017 m. lapkri?io 9 d. Sprendim? *AZ* (C?499/16, EU:C:2017:846, 23 ir 24 punktai).

10 Vis? pirma ?r. 2017 m. lapkri?io 9 d. Sprendim? *AZ* (C?499/16, EU:C:2017:846, 30 punktas).

11 ?r. i?imt?, nurodyt? Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnio tre?ios pastraipos a, b ir c punktuose.

12 ?r. ?ios i?vados 33 punkt?.

13 Š? tiksl? ?traukti ? Direktyvos 2006/112 III pried? gyvus gyv?nus Teisingumo Teismas patvirtino 2011 m. kovo 3 d. Sprendime *Komisija / Nyderlandai* (C?41/09, EU:C:2011:108, 54–57 punktai).

14 2008 m. birželio 6 d. Komisijos reglamentas, kuriuo ?gyvendinamos Tarybos direktyv? 90/426/EEB ir 90/427/EEB nuostatos d?l arklini? identifikavimo metod? (OL L 149, 2008, p. 3).

15 2011 m. kovo 3 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C?41/09, EU:C:2011:108, 61–64 punktai).